

19.10.2018

VÄYLÄVIRASTON TOIMIALAA KOSKEVIEN VALTIONEUVOSTON ASETUSTEN MUUTOKSET

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Virastouudistus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019 ja Liikenneviraston jäljelle jäävät tehtävät siirtyvät Väylävirastolle. Tämä muutos edellyttää Väyläviraston toimialaa koskevien valtioneuvoston asetusten muuttamista.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään Väylävirastosta annetun lain (/) 3 §:n 3 momentin ja 4 §:n 2 momentin nojalla Väyläviraston organisaatiosta, virkamiesjohdosta, henkilöstön kelpoisuusvaatimuksesta, henkilöstön nimittämisestä ja ottamisesta sekä virkavapaudesta ja pääjohtajan sijaisuudesta.

Muistiossa esitellään 10 asetusta koskevat muutosehdotukset. Näissä muutosasetuksissa muutettaiisiin virastojen toimivalta vastaamaan virastouudistuksen mukaisia tehtäviä ja vastuita.

Asetusmuutokset eivät koske kanavien ja avattavien siltojen liikennesäännöstä annettua asetusta (512/1991) eikä vesiliikenneasetusta (124/1997), vaikka niissä säädetään Merenkulkuhallituksen tehtävistä, sillä asetukset on tarkoitus kumota vesiliikennelain uudistuksen yhteydessä.

Väylävirastosta annettavalla valtioneuvoston asetuksella kumottaisiin valtioneuvoston asetus Liikennevirastosta (864/2009).

Virastouudistus aiheuttaa muutostarpeita myös muiden ministeriöiden toimialaan kuuluviin valtioneuvoston asetuksiin. Liikenne- ja viestintäministeriö on erikseen yhteydessä asianomaisiin ministeriöihin virastonimien muuttamiseksi vastaamaan uudistusta.

Asetusten on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

PERUSTELUT

1. Nykytilan arviointi

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan uudistuksesta (HE 61/2018 vp laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi). Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Kyseessä on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistus, jossa Liikenteen turvallisuusvirasto, Viestintävirasto sekä Liikenneviraston tietyt toiminnot yhdistetään uudeksi virastoksi, Liikenne- ja viestintävirastoksi. Liikenneviraston jäljellä olevat tehtävät ja toiminnot tulevat Väyläviraston tehtäväksi. Virasto vaihtaa nimeään, mutta muutoin virasto jatkaa keskeytyksettä toimintaansa. Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalvelut (tie- rautatie- ja meriliikenteen ohjaus) muutetaan osakeyhtiöksi ja tehtävät siirretään perustettavaan valtion erityistehtäväyhtiöön. Väylävirasto vastaa kuitenkin edelleen liikenteenohjauksen järjestämisestä, sitä koskevista sopimuksista ja rahoituksesta. Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi on annettu erillinen laki (574/2018).

2. Esityksen valmistelu

Ehdotus on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä. Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto, Liikennevirasto ja Viestintävirasto ovat osallistuneet valmisteluun.

Asetusluonnokset ovat lausuntokierroksella 19.10.–23.11.2018. Lausuntoja pyydettiin laajasti eri tahoilta, minkä lisäksi esitys oli vapaasti kommentoitavana lausuntopalvelu.fi -portaalissa. Vastauksia saatiin yhteensä XX.

Lausuntopalautteessa... Yhteenveto lausunnoista on saatavissa säädöshankkeen Hankeikkunassa (LVM057:00/2018).

3. Esityksen vaikutukset

Ehdotetuilla asetuksilla ei ole suoria vaikutuksia valtiontalouteen.

VALTIONEUVOSTON ASETUSTEN SISÄLTÖ

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Valtioneuvoston asetus Väylävirastosta

1 §. Organisaatio ja virkamiesjohto. Virastoa johtaisi pääjohtaja. Virasto olisi päällikkövirasto, jossa ei olisi johtokuntaa tai muutakaan ulkopuolisista jäsenistä koottua toimielintä vastaamassa viraston johtamisesta. Pääjohtaja olisi suoraan liikenne- ja viestintäministeriön ohjauksessa ja tulosvastuussa ministeriölle. Ohjauksena käytettäisiin muun muassa vuosittain tehtäviä tulossovimuksia ja niissä sovittujen tulostavoitteiden seuranta. Pääjohtajan keskeisenä tehtävänä viraston päällikkönä olisi Väylävirastosta annetun lain (/) 3 §:n mukaisesti viraston toiminnan yleisestä kehittämisestä vastaaminen. Lisäksi pääjohtaja valvoisi, että virastolle kuuluvat tehtävät suoritetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Viraston johtotehtävissä olevat johtavat virkamiehet vastaisivat pykälän 2 momentin mukaan omalta osaltaan heidän johdettavakseen kuuluvan toiminnan tuloksellisuudesta ja kehittämisestä. He olisivat tehtävistään tulosvastuussa omille esimiehilleen.

2 §. Kelpoisuusvaatimukset. Pykälässä kelpoisuusvaatimuksista ehdotetaan lisäksi säädettäväksi sellaisella tavalla, että ne soveltuisivat viraston johtotehtäviin riippumatta siitä, kytkeytyykö esimiesasemavirkaan vai sovelletaanko virastossa tietyn tasoisten esimiestehtävien osalta tehtävään määräämistä. Ehdotetun pykälän mukaan kelpoisuusvaatimuksena välittömästi Väyläviraston pääjohtajan alaisina toimivilla viraston johtoon kuuluvilla sekä muilla pääjohtajan välittöminä alaisina toimivilla ylemmillä virkamiehillä olisi oltava ylempi korkeakoulututkinto tai muu soveltuva tutkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, perehtyneisyys asianomaisen vastuualueen tehtäviin sekä käytännössä osoitettu johtamistaito. Tämä vaatimus koskisi kaikkia pääjohtajan suorassa alaisuudessa olevia johtajia riippumatta siitä, toimivatko he esimiesasemassa ilman esimiesasemaa.

Asetuksessa ei säädettäisi viraston pääjohtajan kelpoisuusvaatimuksista, vaan niiden osalta sovellettaisiin valtion virkamieslain (750/1994) 8 §:n 2 momentin säännöksiä.

Siltä osin kuin uuden viraston henkilöstön kielitaitoa koskien ei ole erityissäännöksiä, viraston virkamiesten kielitaidosta säädetään julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetussa laissa (424/2003).

3 §. Virat sekä henkilöstön nimittäminen ja ottaminen. Pykälässä säädettäisiin, että päätösvalta viraston virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä virkanimen muuttamisesta kuuluisi pääjohtajalle, joka kuitenkin voisi siirtää työjärjestyksellä päätösvaltaa muillekin virkamiehille. Vastavasti viraston nimitystoimivalta kuuluisi pääjohtajalle. Myös nimitystoimivaltaa pääjohtaja voisi siirtää työjärjestyksellä muille virkamiehille.

4 §. Virkavapaus ja pääjohtajan sijaisuus. Virkavapauden pääjohtajalle myöntäisi liikenne- ja viestintäministeriö. Kuitenkin valtioneuvosto myöntäisi valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesti yli kaksi vuotta kestävä virkavapauden pääjohtajalle, jollei virkavapaus perustuisi lakiin tai virkaehtosopimukseen. Muulle henkilöstölle virkavapauden myöntäisi pääjohtaja, joka voisi siirtää työjärjestyksellä päätösvallan siltäkin osin muille virkamiehille.

5 §. Voimaantulo. Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan samanaikaisesti Väylävirastosta annettavan lain kanssa eli 1 päivänä tammikuuta 2019.

2. Valtioneuvoston asetus ajokorteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

2 §. Ajo-oikeuden laajuutta koskevat poikkeukset Suomessa. Pykälän 2 momentissa Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi ja Liikenteen turvallisuusvirasto Liikenne- ja viestintävirastoksi.

3. Valtioneuvoston asetus alusliikennepalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1 §. Työpaikkakoulutussuunnitelma. Pykälän 1 momentissa VTS-viranomainen muutettaisiin VTS-palveluntarjoajaksi. Momenttia esitetään lisäksi muutettavaksi siten, että 1 §:ssä Liikenneviraston vahvistama VTS-keskuskohtainen työpaikkakoulutussuunnitelma olisi Liikenne- ja viestintäviraston tai ennen vuotta 2019 Liikenneviraston vahvistama VTS-keskuskohtainen työpaikkakoulutussuunnitelma. Pykälän 1 ja 3 momentissa tehtäisiin kielellisiä korjauksia.

2 §. Alusliikenneohjaajan peruskoulutus. Pykälän 1 ja 2 momentissa tehtäisiin kielellisiä korjauksia.

3 §. Alusliikennepalvelun esimiehen peruskoulutus. Pykälän 1, 2 ja 4 momentissa tehtäisiin kielellisiä korjauksia.

4 §. Alusliikenneohjaajan työpaikkakoulutus. Pykälän 1 ja 4 momentissa VTS-viranomainen muutettaisiin VTS-palveluntarjoajaksi. Pykälän 3 momentissa tehtäisiin kielellinen korjaus.

5 §. Alusliikenneohjaajalta edellytettävä kielitaito. Pykälän 2 momentissa viittaus aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä annettuun valtioneuvoston asetukseen (1797/2009) päivitetäisiin viittaukseksi aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä annettuun valtioneuvoston asetukseen (508/2018).

7 §. Pätevyystodistuksen uusiminen. Pykälän 1 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Pykälän 4 momentissa VTS-viranomainen muutettaisiin VTS-palveluntarjoajaksi. Lisäksi momentissa tehtäisiin kielellisiä korjauksia.

8 §. *Kelpuutusmerkinnän uusiminen.* Pykälän 1 momentissa VTS-viranomainen muutettaisiin VTS-palveluntarjoajaksi. Pykälän 2 momentin johdantokappaleessa ja 3 momentissa tehtäisiin kielellisiä korjauksia.

9 §. *Ammatillinen täydennyskoulutus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa tehtäisiin kielellisiä korjauksia.

10 §. *VTS-viranomaisen ilmoitusvelvollisuus.* Pykälän otsikossa, 1 momentin johdantokappaleessa ja 2 momentissa VTS-viranomainen muutettaisiin VTS-palveluntarjoajaksi. Pykälän 1 momentin 7 kohdassa viittaus neuvoston direktiivin 95/21/EY liitteessä I olevaan 1 kohtaan päivitetäisiin viittaukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/16/EY liitteeseen I.

11 a §. *Avun tarpeessa olevien alusten vastaanottamista koskeva suunnitelma.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa rajavartiolaitos muutettaisiin muotoon Rajavartiolaitos. Momentin 3 kohdassa VTS-viranomainen muutettaisiin VTS-palveluntarjoajaksi. Pykälän 2 ja 3 momentissa VTS-viranomainen muutettaisiin Rajavartiolaitokseksi. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättävän, että suunnitelma voidaan laatia myös osana meripelastussuunnitelmaa tai merellisten ympäristövahinkojen torjuntasuunnitelmaa. Pykälän 3 momentissa informoi muutettaisiin muotoon lähettää tiedon.

11 b §. *Viranomaisten yhteistyö.* Pykälän 1 momenttia esitetään muutettavaksi siten, että alusliikennepalvelulain 20 b ja 20 c §:ssä tarkoitetut viranomaiset ja VTS-palveluntarjoaja kokoontuvat säännöllisesti vaihtaakseen kokemuksiaan ja parantaakseen suunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden laatua. Pykälän 2 momentissa VTS-viranomainen muutettaisiin Rajavartiolaitokseksi.

4. Valtioneuvoston asetus liikenteen palvelujen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Asetuksen 4–6 §:ssä Liikennevirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

5. Valtioneuvoston asetus maanteistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

2 §. *Maanteiden rekisteröinti.* Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettuun lakiin on lailla 527/2018 lisätty uusi 108 a §, jossa säädetään maantierekisteristä. Tämän pykälän säännökset on siirretty mainittuun lain pykälään, minkä vuoksi tämä pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

5 §. *Suunnitelma-asiakirjojen säilyttäminen.* Pykälässä Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi. Vaikka yleis- ja tiesuunnitelmien hyväksyminen siirtyy Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväksi, on tienpitäjän edelleen tarkoituksenmukaista olla suunnitelma-asiakirjojen säilyttämisestä vastaava taho.

6 §. *Tietyön aikaisten toimenpiteiden jälkihoitovelvoitteet.* Pykälässä viittaus maantielakiin (503/2005) päivitetäisiin viittaukseksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettuun lakiin (503/2005). Lisäksi tienpitoviranomainen muutettaisiin toimivaltaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseksi

7 §. *Liikenteeseen luovuttaminen.* Pykälässä tienpitoviranomainen muutettaisiin toimivaltaiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseksi.

8 §. *Tienpitoviranomaisen kunnossapitovastuu.* Tämän pykälän määrittely kunnossapitovastuun jatkumisen ajankohdasta maantien lakkaamisen yhteydessä on siirretty liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 93 §:n 3 momenttiin, minkä vuoksi tämä pykälä kumottaisiin tarpeettomana.

9 §. *Tiealueen rajan määrittäminen erityistapauksissa.* Pykälässä tienpitoviranomainen muutettaisiin Väylävirastoksi. Vaikka tienpitoviranomaisella on tarkoitettu elinkeino-, liikenen- ja ympäristökeskusta, on tässä pykälässä tarkoitettujen teknisten ohjeiden laadinnasta vastaava taho nykyisin Liikennevirasto ja jatkossa Väylävirasto.

6. Valtioneuvoston asetus radoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

3 §. *Suunnitelma-asiakirjojen säilyttäminen.* Pykälässä Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi. Vaikka yleis- ja tiesuunnitelmien hyväksyminen siirtyy Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväksi, on rataverkon haltijan ja radanpidosta huolehtivan Väyläviraston edelleen tarkoituksenmukaista olla suunnitelma-asiakirjojen säilyttämisestä vastaava taho.

4 §. *Ratatyön aikaisten toimenpiteiden jälkihoitovelvoitteet.* Pykälässä Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi.

7. Valtioneuvoston asetus rautatieliikenteen aikataulukaudesta ja ratakapasiteetin jakamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

4 §. *Ratakapasiteetin hakeminen valtion rataverkolla harjoitettavaa säännöllistä liikennettä varten.* Pykälän 1–3 momentissa Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi.

6 §. *Kansainväliset rautatiereitit.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi.

8. Valtioneuvoston asetus rautatieliikenteen harjoittajille tarjottavista palveluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1 §. *Vähimmäiskäyttömahdollisuuksiin sisältyvät palvelut.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ja 5 kohdassa Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi.

2 §. *Radan käyttöoikeus ja pääsy palvelupaikoille.* Pykälän 1 momentissa Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi.

3 §. *Liikenneviraston tarjoamat lisäpalvelut.* Pykälän otsikossa sekä 1 momentissa Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi.

9. Valtioneuvoston asetus Saimaan kanavan käytöstä ja perittävistä lupamaksuista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Asetuksen 4 §:ssä Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi.

10. Valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 2 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

2 §. *Määritelmät.* Pykälän 1 momentin 6 kohdassa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

6 §. *Vaaralliset aineet matkatavarana.* Pykälän 3 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

9 §. *Kuljetuksen suorittaja ja liikkuvan kaluston kuljettaja.* Pykälän 1 momentin 2, 4 ja 8 kohdassa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Momentin 7 kohdassa Liikennevirasto muutettaisiin rataverkon haltijaksi. Lisäksi kohdan kieliasua korjattaisiin ja viittaus rautatielakiin (304/2011) poistettaisiin.

14 §. *Säiliön sekä irtotavaravaunun ja –kontin täyttäjät.* Pykälän 1 momentin 10 kohdassa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

16 a §. *Liikennevirasto.* Pykälän otsikko muutettaisiin muotoon Väylävirasto. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa Liikennevirasto muutettaisiin Väylävirastoksi. Momentin 2 b alakohdassa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

17 §. *Pakkauksen valmistajan ja jälleenmyyjän tiedonantovelvollisuus.* Pykälässä Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

20 §. *RID- tai ADR-pakkausten käyttö.* Pykälän 1 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Momentissa tehtäisiin lisäksi kielellinen korjaus.

23 a §. *Kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvat säiliöt.* Pykälän 3 momentissa oleva vanhentunut asetusviittaus ja pykäläviittaus esitetään muutettavaksi. Teknisen muutoksen jälkeen pykälässä viitataan vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta ja tähän liittyviä tehtäviä suorittavista tarkastuslaitoksista annetun valtioneuvoston asetuksen (124/2015) 9 §:n 1 momenttiin. Kyseisessä momentissa säädetään kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuusmerkinnöistä. Momentissa tehtäisiin lisäksi kielellinen korjaus.

24 §. *Asiakirjat.* Pykälän 2 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Pykälän 2 ja 3 momentissa tehtäisiin lisäksi kielellisiä korjauksia.

25 §. *Kuljetus.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

26 §. *Radioaktiivisten aineiden kuljetusten hyväksyminen ja ilmoittaminen.* Pykälässä Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

26 a §. *Säteilysuojeluohjelma ja johtamisjärjestelmä.* Pykälän 1 ja 2 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Pykälän 1 ja 3 momentissa tehtäisiin lisäksi kielellisiä korjauksia.

27 §. *Vaarallista ainetta sisältävien vaunujen käsittelyturvallisuus ratapihoilla.* Pykälän 1 momentissa tehtäisiin kielellinen korjaus. Pykälän 2 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

27 a §. *Tilapäisen säilytysalueen turvaaminen.* Pykälässä Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Lisäksi tehtäisiin kielellinen korjaus.

28 §. *Viranomaiset.* Pykälän 1, 3 ja 4 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Pykälän 1 momentissa tullit muutettaisiin muotoon Tullit ja rajavartiolaitos muotoon Rajavartiolaitos. Pykälän 4 momentissa Elintarviketurvallisuusvirasto muutettaisiin Ruokavirastoksi.

31 b §. *Erityiskoulutuksessa opetettavat aiheet.* Pykälän 1 momentin 2 b alakohdassa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

32 §. *Ratapihojen turvallisuus selvitykset.* Pykälän 1, 2, 4 ja 5 momentissa Liikennevirasto muutetaan Väylävirastoksi. Pykälän 2 momentissa, 3 momentin 4 kohdassa ja 5 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

34 §. *Onnettomuudet ja niistä tehtävät ilmoitukset.* Pykälän 2 ja 3 momentissa Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin lisäksi kielellinen korjaus.

36 §. *Säteilyraja-arvojen ylityksestä annettavat ilmoitukset ja muut toimenpiteet.* Pykälässä Liikenteen turvallisuusvirasto muutettaisiin Liikenne- ja viestintävirastoksi.

VOIMAANTULO

Esitetään, että asetukset tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.